

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

בס"ד

אייר התשפ"ו
מפטיר פה אָמר - הַהִזְהָה הַשָּׁמַיִם כְּפָאֵי יִשְׁעִיהָ סו
אבות פרק ב'

פרשת תזריע מצורע

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בענייניא דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל
בפרשת תזריע 67 פסוקים = בינה. בפרשת מצורע 90 פסוקים = מים.

לְדַעַת חֲכָמָה וּמוֹסָר לְהַבִּין אֲמָרֵי **בִּינָה**. (משלי א ב) וְשָׁחַט אֶת הַצֶּפֶר הָאֶחָת אֶל כָּלִי חֶרֶשׁ עַל מֵיִם חַיִּים. (ויקרא יד ט)
בפרשת **תזריע** - מצורע שמונה עשרה מצוות, מתוכן 16 מצוות עשה, ו-2 מצוות לא תעשה. (ספר החינוך)

עשה: טומאת יולדת • קרבן יולדת • טומאת מצורע • הנהגת המצורע וכל מטמאי אדם בקריעה ופרימה • נגעי בגדים • הטהרה מן הצרעת שתהיה במינים ידועים • גלחת מצורע ביום השביעי • טבילה לטמאים • קרבן מצורע כשיתרפא מצרעתו • טומאת בית שיהיה בו נגע • טומאת זב להיות טמא ומטמא • קרבן זב כשיתרפא מזוהו • טומאת שכבת זרע שהוא טמא ומטמא • טומאת נדה שטמאה ומטמאה • טומאת זבה שטמאה ומטמאה • קרבן זבה כשתרפא מזוהו. **לא תעשה**: שלא יאכל טמא מן הקדשים • שלא לגלח שער הנתק.

ספירת העומר - איתא בכתבים (פרי עץ חיים שער ספירת העומר פ"ו) שכוון כל אחד בימי הספירה לתקן שורש נשמתו, כי **עמר** בגימטריא יש היא חכמה, יש מאין, והחכמה מאין **תמצא** (איוב כח יב), וכל אחד יש לו שורש בחכמה. ולכך אומרים בימי הספירה: **כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא** וכו', לתקן נשמת כל אחד ולהעלות אותו, ובאמירת מסכת אבות גם כן היא כוונת כל הספירה. (הר"ר פנחס מקארץ זצוק"ל)
דהנה המוחין נקראו אבות כידוע לך ותבונן שמעשה אבות קדמו בתורה לסיפור תניית התורה, הנה גם אנתנו עוסקים במסכת אבות קודם חג השבועות זמן מתן תורתנו. ובפרט לפי דרכנו, אשר כל הנהו מילי מעלייתא, משנת חסידים מסכת אבות, נלמדים ממעשה האבות אשר מבוארים בתורה, המשכיל יתבונן, על כן שם המסכת אבות, והתחלת המסכת: **משה קבל תורה מסיני** וכו'. (בני יששכר מאמרי חודש ניסן מאמר יב)
וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה את עמר התנופה שבע שפחות תמימת תהיינה. (ויקרא כג טו)
כתב האוה"ח - ובדרך רמז, רמז באומרו **וספרתם** על דרך אומרים ז"ל כי נשמות עם בני ישראל הם בבחינת הלוחות, ובאמצעות תחלואי הנפש וטומאת התיעוב יתלכלכו ויחשיך אורם, וארז"ל (ויקרא פ"ב) כי הלוחות של סנפרינון היו. לזה אמר **וספרתם לכם** פירוש באמצעות מנין זה אתם מאירים כסנפרינון את עצמכם.

סגולה לרפואה - הגשמים מפסח ועד עצרת הם רפואה גדולה מכל התחלואים, שאין לך רפואה כמוהו בכל הרפואות, דהיינו לעמוד על הגשם ולגלות קצת את ראשו כדי שירד הגשם על ראשו, וגם לפתוח את פיו בכדי שירד הגשם לתוך פיו. (נופת צופים)

אשה כי תזריע ויולדה זכר. ר"ת **זכות**. צדקת הבנים על הרוב תלוי באשה. (חומת אנך)
ויולדה זכר. ז' כ"ר ז' דורונות שולח הקב"ה למי שנוולד לו בן זכר. נולד מקיים מצות מילה. גדל מעט מקיים מצות פדיון הבן. התחיל לדבר מלמדו **תורה צוה לנו**. גדל מעט יותר מלמדו ספר. גדל מעט הגיע לחינוך במצות. גדל יותר מלמדו אומנות. גדל יותר משיאו אשה. (רבינו אפרים)

ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה (יב ד). מבואר בזה (ח"ג דף מג ב), הנשמה היורדת מלמעלה אינה מתיישבת בגוף כי אם אחר ל"ג ימים. **וטמאה שבעת ימים** (יב ב). שכל שבעת ימים הולך רוח הנשמה בגוף הנקד לתור לו מקום בגופו, ואז נאמר (כב כו) **והינה שבעת ימים תחת אמו, וביום השמיני ימול** (יב ג).

ומה שצריכין ל"ג ימים, היינו **שלשים יום** לישב הרוח בגוף, ו**שלשת ימים** הוא שלושה ימים של מילה שכוונת להקל. והקליפה החיצונית אין לה אז כח לשלוט בו כבשאר ימים.

ולכן ל"ג ימים **תשב בדמי טהרה** בתחלה, ולאחר כך **דמי טהרה**. **דמי טהרה** אלו ימי מילה כל שלושה ימים, ולכן אינו מפיך ה"א, לפי שקאי על דמי הנקר הנולד ממנה, ו**דמי טהרה** קאי על עצמה, לכן הוא במפיך ה"א. (אוצרות השל"ה)

וביום השמיני ימול בשר ערלתו. (יב ג)
הפסוק מתחיל בו' ומסיים בו', לפי שכל מעשה בראשית עומד בזכות המילה. דאמרו חז"ל (נדרים לא:) **גדולה מילה** — שאלמלא היא, לא נקרא הקדוש ברוך הוא את עולמו, שנאמר (ירמיה לג כה) **כה אמר יהוה אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים נאריך לא שמתי**.

מזבחת ר"ת מילה זמנה ביום ח', רמז שהמל את בנו כאילו הקריב קרבן על גבי המזבח. {וכן **מזבחת ר"ת מחקה זכות ברכה חיים**. תנחומא צו יד} **אמר רבי יצחק**, נאמר במילה עבודה ונאמר בקרבנות עבודה, מה עבודה האמורה בקרבנות דמים, אף עבודה האמורה במילה דמים. למה נרע יעבדנו? פיון שאדם מטיף טפה אחת של דם, היא חביבה לפני הקדוש ברוך הוא כקרבנות. לפיכך נגלה הקדוש ברוך הוא על אברהם כשם שנגלה בקרבנות, שנאמר: **וְשָׁוֶר נָאִיל לְשַׁלְמִים לְזַבַּח וְגו'** פי היום - הנה נראה אליכם (ויקרא ט ד). (תנחומא וירא ו)

גדולה המילה משאר מצוות עשה שיש בה צד כרת וגם נכרתו עליה י"ג בריתות בפרשת מילה ולא נקרא אברהם שלם עד שנימול ובזכותה נכרת לו ברית על נתינת הארץ והיא מצלת מדינה של גיהנם כמו שאמרו חכמים שאברהם אבינו יושב בפתחה של גיהנם ואינו מניח ליכנס בו לכל מי שנמול ומאוסה היא הערלה שנתגנו בה העובדי כוכבים שנאמר (ירמיה ט כה) **פי כל הגוים ערלים**. (טור יו"ד סימן רס)

וביום השמיני ימול ר"ת למפרע יה"ו, והוא שם המפורש שבו נחתמו ששה קצוות בו' היפוכים שבו כמ"ש בספר יצירה ג' אבנים בונות ו' בתים {האותיות נק' **אבנים** וצירופיהם נקראו **בתים**} רמז שאינו רואה שכונה אף לא נימול לשמונה {כדאיתא במדרש תנחומא שם - שפול ישראל נמולים באין בגן עדן. פי הקדוש ברוך הוא שם שמו בישראל כדי שיפנסו בגן עדן. ומה השם והחותם ששם בהם, הוא שדי. השי"ן שם באף, והקל"ת פי' והי"ד במילה. ולפיכך בעת שישאל הולך לבית עולמו, יש מלאך ממנה בגן עדן, שלוקח לכל בר ישראל שהוא מהול ומביאו בגן עדן. ולזה תמצא בפסוק (דברים יב) **מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה**, וס"ת מי יעלה לנו השמימה יהוה".

בפסוק **וביום השמיני ימול בשר ירלתו ה'** תיבות ומסיים **ערלתו**, כנגד ה' ערלית שהם: ערלת האוזן - הנה ערלה אָנָם ירמיה ו; ערלת השפה - ואני ערל שפתים שמות ו יב, ערלת הלב - בני נקר ערלי לב יחזקאל מד ז, ערלת הבשר - וערלי בשר שם, ערלת האילן - וערלתם ערלתו את פריו ויקרא יט כג, ה' תיבות בפסוק לומר שהיא שקולה כנגד כל ה' חומשי תורה, וכל העולם שנברא בה' מתקיים בשבילה. דכתיב (בראשית ב ד) **אלה תולדות השמים והארץ בהבראם**. פרש"י - בה"א בראם, שנאמר (ישעיה כו ד) **בני-ה-הנה צור עולמים**, בשתי אותיות הקלו של השם יצר שני עולמים. ולמדך כאן שהעולם הנה נברא בה"א. (רבינו אפרים)

מה הטעם שלכתחילה טוב שיהיו עשרה גדולים מישראל בשעת ברית המילה. (שו"ע או"ח רסה ו)
כמה טעמים נאמרו בדב"ר: **א**) כדי לפרסם המצוה. (לבוש) כיון שהמילה נקראת 'אות' צריך לזמן עשרה שם למול ולברך לפניהם כדי שיפרסם הנסיון הזה והאות שבו נתנסה אברהם אבינו. (ספר כללי המילה) **ב**) לפי שהתינוק דומה ליוצא מבית האסורים, שצריך להודות בפני עשרה. (דרכי משה בשם השלטי גיבורים) **ג**) כדי להעיד בפני עשרה על האב שהכניס את בנו בבריתו של אברהם אביה. וכל עדות נאמנת לישראל בעשרה. (מטה משה) **ד**) שדין התינוק כבר המתגבר שצריך עשרה גדולים מישראל שיקבלו אותו. הן בכדי להרבות זכויות לנימול ולנוכחיהם, וגם כדי להקביל פני השכינה ברוב עם. כי (משלי יד כה) **קרב עם הדרת מלך**. (זכר דוד) **ה**) משום שהנימול שופך את דמו לכבוד הבורא, והוא כעין קידוש השם שצריך להיות במעמד עשרה מישראל. (סוד ה') (ברית ציון)

שאת או ספחת או בקרת (ג ב) הם מיני נגעים שבהם רואה הכהן ומראים באיזה עוון באו, **שאת** הוא לשון נשיאות שהלך בנשיאות ראש שהיה הולך ביומה ובקומה זקופה בגאווה, והמהלך בקומה זקופה דוחק רגלי השכינה, שנאמר (ישעיה ו ג) **מלא כל הארץ כבודו**, וההולך בגאווה עליו נאמר (תהלים קא ה) **גבה עינים ורחב לבב אתו לא אוכל** אמר הקדוש ברוך הוא: אין אני והוא כולו לדרור בעולם אחד, וכן אמר רב אשי: כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף נפחת, **שנאמר** (ויקרא יד טו): **ולשאת ולספחת וגו'** אין שאת אלא גסות, ואין ספחת אלא נפחת. פרש"י - מתמעט מחשיבותו ונעשה פחות באנשים. שנאמר (ש"א ב לו) **ספחני נא**. (סוטה ה.)

שאת ספחת בקרת צרעת - ראשי תיבות **שסב"ץ** והם רמז לארבעה אבות נגעים הנזכרים במשנה (נגעים פרק א משנה א) **בקרית ענה פשלג, שניה לה פסיד** התיכל, **ושאת פקרום ביצה, שניה לה פצמר לכן**. שלג סיד ביצה צמר, ומחית, בגימטריא **מחיה בכעדשה**. (שפתי כהן עה"ת)

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בקרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הפנהנים (ג ב) **שאלה** - מה הטעם דלא כתיב בו **ונרפא**, ולהלן כתיב (ג ב) **ויבשר' פי יהיה בו בעורו שחין ונרפא'**, ולא כתיב **אדם** כי יהיה בעור בשרו **שחין** (סוטה ה.) **תשובה** - לפי שהמתגאה כ'אדם' אין רפואה למכתו, אבל המחזיק עצמו כ'בשר' בעלמא כתיב 'ונרפא', ואמרו חז"ל (סנהדרין לח.) אדם נברא בערב שבת שגופו נברא אחרון לכל מה שנברא ביום ששי שאם תזונ דעתו עליו, אומר לו: יתוש קדמך במעשה בראשית. דבר אחר: כדי שיקנסם לסעודה מיד. וכונת הגמרא שבאמת לאדם היה אסור לאכול בשר, ורק לבני נח הותר בשר, ואם כן תינתן מה שנבראו הצמחים קודם לאדם היינו כדי שיהיה סודלתו מוכנה לפניו, אבל למה קדמו בעלי החיים לאדם? אלא לומר לו שקדמו הבעלי חיים כדי שלא יתגאה, שהרי יתוש קדמו במעשה בראשית. ועל כן אם האדם אינו מתגאה ומחשב עצמו כבשר בעלמא וכבעל חי בעלמא וכדכתיב (תהלים כב ז) **ואנכי תולעת ולא איש**, אם כן השפלותו הוא שהוא משפיל את עצמו כתולעת, הוא הוא הגבחתו, שנבראו הצמחים תחלה לסעודתו, אבל אם מתגאה ועושה עצמו 'אדם' הרי זה פחיתותו, שהרי יתוש קדמו. (תורת משה להחת"ס)

שאלה - **יתוש קדמך במעשה בראשית**, למה נקט דווקא יתוש ולא נקט נמלה או פרעוש, שגם הם קדמו לאדם והם דומים ליתוש? **תשובה** - אמרו רז"ל (גיטין נו) **בריה קלה יש לי בעולמי, ויתוש שמה**. אמאי קרי לה 'בריה קלה'? דמעלנא אית לה, ומפקנא לית לה. פרש"י - יש לה פה להכניס המאכל ומוציא דרך בית הרעי אין לה. ויש בזה תוכחת מוסר לאדם מן היתוש שהיא עדיפה ממנו שהאדם מאכל הטוב שיכנס לפיו מוציא אותו ממנו סרוח, והיתוש אוכל ואינו מוציא סרוחן. לכך מוכיחין לאדם בגאווה מצד קדימת היתוש עליו כי עוד יש מן היתוש תוכחת מוסר לאדם בענין הגאווה מצד היותו בריה קלה שאוכל ואינו מוציא סרוחן. (בו יהודע שם)

והיה בעור בשרו לנגע צרעת. (ג ב) אמרו רז"ל (ערכין טו): **ל' המספר לשון הרע, נגעים פאים עליו**. אמר רב: יצר הרע דומה לזכוב ויושב בין שני מפתחי הלב, **שנאמר** (קהלת י א): **זכובי מות יבאיש יביע שמן רוקת**. (ברכות סא.) נראה שרמזו ליצר הרע המיוחד לדבר לשון הרע, הדומה לזכוב בשני דברים:

א) הזכוב אינו ממשך בטבעו לבשר חי בריא, כי אם למכה שחין ולכל פצע ונפורה ומכה טריה. (פסוק בישעיהו א ו) כמוהו כן בעל לשון הרע, מחפש בכל אדם איזה דבר של גנאי וקלון, כדי לספר עליו לשון הרע.

ב) כשם שהזכוב כאשר נופל בשמן רותח, מבאיש את כל השמן, כך בעל לשון הרע מבאיש ומקלקל את כל התורה שקיבץ בקרבו, ואפילו שלמד תורה הרבה. (פניני הגר"א)

וענה הפהן ולקח למטהר שמי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזב. (יד ד) **שאלה** - למה צוה להקב"ה לקחת שתי צפרים לטהרת המצורע ולשחוט אחת ולשלוח אחת, ולא סגי באחת.

תשובה - סימן נתן לו הקב"ה כשם שאי אפשר לצפור השחוט והקבור בארץ לזוז ממקומו כך אי אפשר לצרעת לבוא עוד עליך, ואם תאמר הואיל והלכה לה לא תבוא עוד הצרעת, הסתכל בצפור המשולחת סופה יכולה לחזור, כך אם חזרת מן התשובה סופה לחזור הצרעת עליך לכך שולח אחת ושוטח אחת. (מושב זקנים)

א"ל לכך צוה להביא שתי צפרים על שם (משלי כו ח) **כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו** דכתיב ביה במצורע (ג מו) **בדד יושב מחוץ למחנה מושבו**. לפי שסיפר לשון הרע לפיכך אמר הכתוב **שתי צפרים** שכולן מצפצפין. (הרא"ש)

א"ל סימן טהרה הוא להפריח ממנו הצרעת, ולעשות לו דוגמא שכבר ישב **כצפור בודד על גג**. (תהלים קב ה) ונקשר ואסור מלבוא עם שאר בני אדם, ועכשיו הותר לבוא עם חבריו כעין צפור זו שהיתה קשורה בידי אדם, ועכשיו משולחת ורשויה ללכת עם חברותיה. (החזקוני)

שמי צפרים - רמז ליצר הטוב וליצר הרע, ומראהו הן הכתוב בקרבנו היאך יעשה וימשול בשתי יצריו. **ושחט את הצפור האחת** ימית יצר הרע. **אל כלי חרש** כלומר יחשוב בלבו איך נמשך האדם לזכוב ויושב בין שני מפתחי הלב, ובהו ימית יצרו ויישפלהו, ועוד תקנה אחרת למדה שישחט אותו **על מים חיים** היא התורה שנקראת מים שנאמר (שה"ש ד טו) **מעין גנים באר מים חיים**, גן ים' ג'ן פרשיות שנמשלו לים שנאמר (איוב יא ט) **ורחבה מיני ים**. (איהו ג'ן סדרים דאפתר פה שיר ד יב) גן נעול אמות קלה תקינה זה לה א' וכן ארז"ל (קידושין ל:) **אם פגע בך מגול זה - מןשכהו לבית המדרש**. **ועץ ארז זה** שלבו גבוה ומתגאה כארז. **ושני תולעת** היא העבירה שבידו שנאמר (ישעיה יח) **אם יהיו חסאיכם כשנים כשלג ילבינו**. **ואזב** זה יצר הטוב ששפל כאזוב הזה. (רבינו אפרים)

שמי צפרים - טעם לב' צפרים כי האדם יש לו שני מיני דיבור. אחד אסור ואחד מצוה בו. והאסור היינו לשון הרע ודוגמתו זהו הצפור שעושה מעשה פטיט השחוטה על כלי חרש שאין לו תקנה אלא בשבירה לרמוז דאם עם הארץ הוא, יהיה לו רוח נשברה. ואם תלמיד חכם הוא, יעסוק בתורה וזהו שכתב **על מים חיים** תורה שנמשלה למים חיים. וצריך לצרף בדיבור התורה **עץ ארז ושני תולעת ואזב** המורה על ההכנעה. (חומת אנך)

אם פגע בך מגול זה - מןשכהו לבית המדרש. (קידושין ל:)

שאלה - מןשכהו משמע שמולכו עמו לבית המדרש, ומה יעשה בו שם? והוה ליה למימר ברה ממנו לבית המדרש. כאומר ומתרחיקי מן צר הרע. **תשובה** - אם פגע בך מגול זה להחטיאך בחמדה וקנאה ותאוה גשמית אל תדחהו ותשליכהו לגמרי אלא משך אותו לבית המדרש להשתמש בו בדבר טוב, ששם יהיה לך קנאה ולומדי תורה וחמדה ותאוה להסביר סברה ולעשות חידושי תורה ויהיה לו מכתו חדוותא דשמעתא כי כאשר דבר סתום ומוקשה שלא יכלו לפתרו ולפרשו כל חכמי המדרש ואתה זכית לפרשו ולפתרו במה שעתה יגיע לך, הוא הדבר אשר אמר דוד מלך ישראל **שש אנכי על אמרתך פמוציא ששל רב**. (תהלים קיט, קסב). (בן יהודע שם)

אמרו חז"ל - כל העופות הטהורים נקראים **צפור** שנאמר (דברים יד א) **כל צפור טהרה תאכלו**, פרט לעופות טמאים. להמיר משלחת שבמצרע שמתרת באכילה. (ספרי קג, קידושין נו.)

שאלה - מאחר וכתוב **צפרים** משמע שהם טהורים, **טהרות** למה לי. באיזה מקרה עופות אע"פ שהם טהורים, הם אסורים לטהרת המצורע. (בלא מום) **תשובה** - צפור עיר הנידחת או עוף שהרג את הנפש אסורים בטהרת המצורע. ולכן הוצרך לכתוב **טהרות** שיהיה עוף טהור ומותר. (רבינו בחיי)

מקרינו רבי אלכסנדר: מאן בעי חיי? מאן בעי חיי? מי רוצה חיים, מי רוצה חיים איפנוף ונאון כולי עלמא לגביה התאספו ובאו הכל אליו לקנות ממנו, אמרי ליה: הב לן חיי! אמר להו: (תהלים לד): מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב. נצר לשונך מרע ושפתך מוצר מרמה. (עבודה זרה יט:)

שאלה - מה הטעם שנקט בכפל לשון **מאן בעי חיי? מאן בעי חיי?** **תשובה** - בא לרמוז על שני מיני אריכות ימים האחת באיכות והאחת בכמות. ועוד על דרך שארז"ל (הגיגה טו) **זכה צדיק - נטל חלקו וחלק חברו כגון עין**. ועוד **מאן בעי חיי** לנפש ו**מאן בעי חיי** לגוף, כי המשכת חיי הנפש הוא בחינה בפני עצמו והמשכת החיים לגוף הוא בחינה בפני עצמו. (בן יהודע שם) **א"ל** רמז בכפל שהם חיי העולם הזה וחיי העולם הבא. ואמר **נצר לשונך וכו'** ורמז בפסוק **מי האיש החפץ חיים בעוה"ז אהב ימים לראות טוב בעוה"ב** ואמר **נצר לשונך וכו'** וכן אמרו במדרש מי שרוצה לקנות בזול העוה"ב **נצר לשונך מרע**. וס"ת **נצר לשונך מרע ושפתך גימטריא ש"י** דבזה זוכה לש"י עולמות דלנצור לשונו הוא פתח ועיקר גדול לזכות לעוה"ב דאח"כ יקיים **סור מרע ועשה טוב**. (מראית העין)

לשון הרע הורגת שלושה בני אדם: האומר, והמקבלו, ואותו שנאמר עליו. והמקבל לשון הרע על חברו נענש יותר ממי שאומר. מספרי לשון הרע אסור לדרור בשכונתם, כל שכן לישב אצלם לשמוע דבריהם. (אורחות צדיקים שער לשון הרע). לפיכך אמר רבי אלכסנדר **מאן בעי חיי? מאן בעי חיי?** בכפל לשון לומר שמצילה לא רק את חיי עצמו אלא גם חיי אחרים.

אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך דבר הלכה. (ברכות לא. עירובין סד.) **שאלה** - רבים נתקשו בהבנת מאמר הגמרא, למה רק מתוך דבר הלכה יזכרהו?

תשובה - לפי שמתוך דברים אחרים אי אפשר להזכיר את חברו. ממה נפשך, אם ידבר בשבח, הרי מתוך שבחו יבוא לידי גנותו, ואם בגנות ידבר הלא בוודאי ענשו כפול - גם לשון הרע וגם (ויקרא יח ז) **לא תשנא את אחיך**.

נמצא שהעצה היחידה היא לזכור דווקא מתוך דבר הלכה, ואז לא רק שלא ייענש, עוד יהיה שכרו כפול ומכופל, שהרי (מגילה טו) **כל האומר דבר בשם אומרו מבאי גאולה לעולם**. (פניני הגר"א)

א"ל דכתיב (בראשית מה כד) **אל תרגזו בצרף** - אל תתעסקו בצרף הלכה, ש"מא תרגזו עליכם הדרף (תענית י:). נמצא דבדרך אין לו להתעסק בהלכות והשתא כיון שנפטר מחבירו מתוך דבר הלכה כיון דבדרך מפסיק להתעסק בדבר הלכה אתיא זכירה מהלכה אשר שמע בפרק הנסיעה אידי דחביבה ליה שכמה ימים הפסיק להיות שונה הלכות. (פתח עינים עירובין סד.) כיון דעוסקים בדבר הלכה שהוא עיוני יש בזה מלחמתה של תורה ודרך הלוחמים זה בזה במלחמתה של תורה שנתאין ורגזים זה בזה לפי שעה מתוך צדיקה ולכן אמר לו אל תרגזו בדבר הלכה כדי שלא תעליכם הדרך שתתעו. (בבבא תענית י:)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינן להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com